

doorgedrongen was, betwijfelen wij. Mussert was zich, eigenlijk geheel ongegrond, blijven vastklampen aan zijn vertrouwen dat Hitler nimmer iets zou eisen, 'dat in strijd zou zijn met de eer, de waardigheid of de belangen van het Nederlandse volk' – zo had Mussert het in de verklaring die hij vóór de eedsaflegging voorlas, geformuleerd.

Begin '42 was Mussert een stap verder gegaan. Enerzijds was zijn bezorgdheid gegroeid over de toenemende invloed van de SS-richting die er openlijk voor uitkwam dat Nederland in het toekomstige *Grossgermanische Reich* (of in 'das Reich' tout court) diende op te gaan, anderzijds was hij zich steeds sterker gaan ergeren aan de mate waarin Duitsers, via de 'Arisering' en anderszins, dominerende posities in het Nederlandse bedrijfsleven trachtten te veroveren; het een zowel als het ander maakte het volgens hem wenselijk dat hij, de leider van de NSB, de macht in handen kreeg. Notabene: in bezet Noorwegen was de leider van *Nasjonal Samling*, Quisling, per 1 februari '42 'minister-president' geworden – waarom mocht hij, Mussert, dan niet een regering vormen in bezet Nederland? In maart had hij zijn plan tot omvorming van de Raad van State opnieuw aan Seyss-Inquart voorgelegd en in diezelfde maand had hij jegens Rauter een nieuwe troef uitgespeeld: als regeringsleider zou hij tien lichten oproepen voor de strijd aan het Oostelijk front; Hitler zou, zo had hij becijferd, daar de beschikking kunnen krijgen over dertig Nederlandse divisies.

In mei '42 kwam het tot de beëdiging van de Nederlandse SS op Hitler, in juni tot Musserts tegenzet: de beëdiging van het NSB-kader op hemzelf. Hij had zich in die tijd zo agressief tegenover de SS-denkbelden opgesteld (intern had hij betoogd dat wie voortaan nog de term 'Grootgermaans Rijk' in de mond nam, uit de NSB geroyeerd moest worden), dat hij Himmlers gunst definitief verspeeld had. 'Ich muss sagen', had de machtige *Reichsführer-SS* op 24 juni aan Rauter geschreven, 'dass ich . . . mit Herrn Mussert persönlich innerlich fertig bin.'¹

Het zal niet zoveel later geweest zijn dat Mussert, aan het denkbeeld vasthoudend dat hij er recht op had, Nederlands staatshoofd te worden², tot het besluit kwam, zijn offensief tegen de SS met kracht voort te zetten. Wellicht in overleg met *Generalkommissar* Schmidt (die hij nog steeds als zijn grote

¹ Brief, 24 juni 1942, van Himmler aan Rauter (BDC, 613). ² Misschien in de zomer van '42, misschien iets later stelde Mussert een 'vlagwet' op, krachtens welke alle ingezetenen verplicht zouden zijn, te vlaggen o.m. op 'de verjaardag van de Führer aller Germanen (20 april)' en op 'de verjaardag van de . . . (11 mei)'. 11 mei was zijn eigen verjaardag; zijn titel liet hij dus open. Voorts ontwierp hij een besluit waarbij een 'Orde van de Dietse Leeuw' ingesteld werd. (NSB, 44 d)